

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning och gränsbevakningslagen samt av vissa lagar som har samband med dem

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning och gränsbevakningslagen samt av vissa lagar som har samband med dem (RP 40/2017 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 23/2017 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Jaana Heikkinen, inrikesministeriet
- överinspektör Pertti Ojutkangas, inrikesministeriet
- chef för enheten för internationellt samarbete, överste Mika Rytönen, inrikesministeriet
- gränssäkerhetsexpert, kommandörkapten Mikko Simola, inrikesministeriet
- ordförande Marja-Leena Karekivi, Maanpuolustuksen Henkilökuntaliitto MPHL ry
- huvudförtroendeman Juha Susi, Befälsförbundet rf
- huvudförtroendeman Jouni Kurttila, Gränssäkerhetsunionen rf
- organisationschef Kari Nousiainen, Officersförbundet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- försvarsministeriet
- finansministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- Polisstyrelsen
- Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- Keva
- Löntagarorganisationen Pardia rf

Betänkande FvUB 13/2017 rd

- Finlands Maskinförbundet ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning, gränsbevakningslagen, lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet, polislagen och skjutvapenlagen.

Enligt propositionen ändras bestämmelserna om avgångsåldern för tjänster vid Gränsbevakningsväsendet så att de motsvarar vad som i pensionslagen för den offentliga sektorn föreskrivs om senareläggningen av pensionering. Bestämmelserna om Gränsbevakningsväsendets tjänstgöringsförbindelser preciseras när det gäller såväl definitionen av avgång från tjänst som den förbindelse som krävs av den flygande personalen. Bestämmelserna om skyldigheten i fråga om uppträdande och skyldigheten att använda uniform preciseras när det gäller studerande vid Gräns- och sjöbevakningsskolan.

I gränsbevakningslagen, lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet och skjutvapenlagen görs det lagtekniska ändringar med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning om en europeisk gräns- och kustbevakning. Till gränsbevakningslagen fogas det bestämmelser om beslutsfattande vid statsrådets allmänna sammanträde och befogenheterna för tjänstemän som hör till Europeiska unionens snabba gränsinsatsenheter när Finland är förpliktat att utan egen begäran ta emot sådan assistans inom sitt territorium som samordnas av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån. Till polislagen fogas det bestämmelser om polisens deltagande i Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns återvändandeåtgärder, insatser och övriga verksamhet.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bestämmelserna om avgångsålder

Pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) trädde i kraft den 1 januari 2017. Enligt den ska pensioneringen från och med 2018 senareläggas med tre månader per år till dess att en senareläggning på två år har uppnåtts 2025. Pensionslagen för den offentliga sektorn anger när rätten till pension börjar. Man kan gå i pension när den lägsta åldern för ålderspension uppnås. På motsvarande sätt upphör ett anställningsförhållande senast när avgångsåldern uppnås. Pensionslagen för den offentliga sektorn innehåller också bestämmelser om systemet med militärpensioner.

Enligt lagen graderas militärers lägsta ålder för ålderspension enligt födelseåret från 55 år och för flygare från 45 år uppåt. En militärs lägsta ålder för ålderspension är densamma som hans eller hennes avgångsålder, om den är högre än militärens lägsta ålder för ålderspension. Bestämmelserna om avgångsåldern i en militär tjänst vid gränsbevakningsväsendet finns i 35 a § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005). Huvudregeln är den att avgångsåldern i mili-

Betänkande FvUB 13/2017 rd

tära tjänster numera inträder tidigare än åldern för ålderspension i den nya pensionslagstiftningen. För att undvika ett läge där anställningen upphör vid uppnådd avgångsålder utan att rätten till ålderspension har inträtt föreslår regeringen att de berörda avgångsåldrarna höjs i enlighet med pensionsreformen.

Finansministeriet ansåg i sitt instruktionsbrev i januari 2016 att det är viktigt att pensionsreformen gäller alla personalgrupper i statens tjänst på lika grunder utan att någon grupp lämnas utanför ändringen. Regeringen föreslår med tanke på jämlikhet mellan personalgrupperna också höjning av avgångsåldrarna i Gränsbevakningsväsendets högsta militära tjänster, för dem som tjänstgör i uppgifter som förutsätter flygarutbildning och för de tjänstemän som tjänstgör i civila tjänster och omfattas av de så kallade gamla övergångsbestämmelserna. Det är inte nödvändigt att höja avgångsåldrarna för dessa tjänster eftersom personerna som tjänstgör i dem kan gå i ålderspension redan före sin avgångsålder, om förutsättningarna uppfylls, och de lägsta åldrarna för ålderspension inte är högre än de nuvarande avgångsåldrarna.

Grundlagsutskottet sade i sitt utlåtande (GrUU 23/2017 rd) att de föreslagna bestämmelserna om avgångsålder är förenliga med dess praxis. Men grundlagsutskottet påpekar också att förvaltningsutskottet bör säkerställa att de föreslagna bestämmelserna är så till vida heltäckande och konsekventa att de inte slumpmässigt i enskilda fall leder till en tillämpning där en tjänstemans rättsliga ställning kan försvagas oskäligt och i strid med lagförslagets mål och syfte. Förvaltningsutskottet slår utifrån inhämtad utredning fast att de föreslagna ändringarna inte påverkar uppkomsten av rätt till pension eller livslängdskoefficienten. Ändringen behandlar alla personalgrupper jämlikt. Avgångsåldern för dem som innehar militära tjänster och civila tjänster inom gränsbevakningsväsendet stiger gradvis i överensstämmelse med pensionslagen för den offentliga sektorn.

Omkring 100 personer är i dagens läge anställda i sådana civila tjänster inom gränsbevakningsväsendet där avgångsålder enligt de gamla övergångsbestämmelserna gäller. De sista tjänstemän som hör till denna grupp av anställda kommer att gå i pension i början av 2030-talet. Utskottet vill poängtera att gränsbevakningsväsendets tjänstemän i så god tid som möjligt måste få veta vilken avgångsålder de har enligt den nya lagstiftningen för att kunna anpassa sig till förändringen. Information som ges vid rätt tidpunkt är här av central betydelse.

Riksdagen behandlar samtidigt också en proposition med förslag till lag om ändring av 47 § i lagen om försvarsmakten (RP 30/2017 rd). I den föreslås det att bestämmelserna om avgångsåldern i fråga om tjänsterna inom försvarsmakten ändras för att motsvara senareläggningen av pensioneringen enligt pensionslagen för den offentliga sektorn. Utskottet ser det som viktigt att lagförslagen i dessa två propositioner med ett inbördes samband träder i kraft samtidigt.

Gränsbevakningsväsendet har cirka 2 300 yrkesmilitärer. Enligt uppgift kommer det numerära behovet av en militärt yrkesutbildad ledningsreserv för de krigstida trupperna att minska med cirka 200 personer till följd av pensionsreformen. Det går inte att öka antalet yrkesmilitärer i tjänst utan tilläggsresurser. Vi blir tvungna att ersätta det minskande antalet yrkesutbildade militärer med reservister som fullgjort sin beväringstjänst och genomgått repetitionsövning. Utskottet påpekar att det emellertid inte går att nå samma kapacitet genom utbildning av reservister som med yrkesutbildad personal.

Betänkande FvUB 13/2017 rd

Tjänstgöringsförbindelser

Bestämmelser om de anställdas inom gränsbevakningsväsendet tjänstgöringsförbindelse finns i 27 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning. En tjänstgöringsförbindelse som en tjänsteman ingår innebär en viss inskränkning i dels rätten att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring, dels rätten till personlig frihet, som båda garanteras i grundlagen. Därför föreslås det att bestämmelsen om tjänstgöringsförbindelsen för dem som hör till flygande personal görs klarare genom ett uttryckligt omnämnande av arbetsgivarens rätt att med hänsyn till utbildning och behovet av en förbindelse överväga om förbindelsen behövs. Bestämmelserna om tjänstgöringsförbindelse för studerande som väljs ut med stöd av Gräns- och sjöbevakningsskolans urvalsprov förblir oförändrade.

Enligt grundlagsutskottets utlåtande uppfyller de föreslagna ändringarna de allmänna kraven på bestämmelser om tjänstgöringsförbindelse. Grundlagsutskottet understryker samtidigt att den som tar emot en tjänstgöringsförbindelse är skyldig att också i den praktiska tillämpningen sörja för och säkerställa att den studerade till alla delar förstår innebörden av tjänstgöringsförbindelsen, i synnerhet i fråga om ersättningskyldighet, innan han eller hon lämnar en förbindelse.

Enligt inkommen utredning ska de som söker till en grundkurs för gränsbevakare informeras om att en förbindelse krävs redan i anknytning till urvalsprovet. De antagna får dessutom särskild information om vad tjänstgöringsförbindelsen innebär. Den studerande har dessutom rätt att anlita biträde när förbindelsen ska undertecknas. Samma förfarande tillämpas också i fråga om gränsbevakningsväsendets flygande personal.

De föreslagna ändringarna gör bestämmelserna om tjänstgöringsförbindelser tydligare och enhetligare vid gränsbevakningsväsendet, menar utskottet. Enligt inhämtad utredning kommer det i fortsättningen att krävas tjänstgöringsförbindelse av alla tjänstemän på vars utbildning arbetsgivaren satsat särskilt mycket. I de situationer där en tjänsteman har fått en kort och inte alltför dyr introduktion i sina uppgifter finns det inte nödvändigtvis någon grund för ett krav på tjänstgöringsförbindelse. Effekterna av en förbindelse på exempelvis tjänstemannens flygtillägg regleras i kollektivavtal.

Europeisk gräns- och kustbevakning

Genom propositionen föreslås också sådana ändringar i gränsbevakningslagen och polislagen som behövs för att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1624 avseende en europeisk gräns- och kustbevakning ska kunna verkställas. I artikel 19 i förordningen finns bestämmelser om av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) samordnat bistånd som medlemsstaternas behöriga myndigheter med stöd av ett beslut av rådet ska lämna en medlemsstat som inte själv vidtagit tillräckliga åtgärder för att garantera Schengenområdet funktion. Åtgärderna kan inbegripa bland annat organisation av snabba gränsinsatser, utplacering av teknisk utrustning och organisation av återvändandeinterventioner. Det värdland som leder insatsen och på vars territorium insatsen genomförs ska alltid förhandla om innehållet i insatsplanen med Frontex. Insatserna ska i alla lägen sättas i verket utifrån en insatsplan som värdlandet har godkänt.

Betänkande FvUB 13/2017 rd

Enligt det föreslagna 15 a § 2 mom. i gränsbevakningslagen är det statsrådets allmänna sammanträde som fattar beslut om åtgärder när Finland tar emot bistånd som avses i artikel 19. Utskottet erfar att det rör sig om ytterst teoretiska situationer. I praktiken blir det så att Finland ber om bistånd av de andra medlemsstaterna genom Frontex så fort läget vid våra egna gränser kräver det.

Befogenheterna för dem som ingår i av Frontex samordnade och utan Finlands begäran utplacerade snabba gränsinsatsenheter och interventionsenheter för återvändande är enligt förslaget desamma som i situationer där medlemmar av sådana grupper utplaceras på Finlands begäran. Andra EU-medlemsstaters gränsbevakare och poliser kommer även fortsättningsvis att här arbeta under finländska gränsbevakningsmäns och polismäns uppsikt och enligt deras instruktioner. Tjänstemän från andra EU-medlemsstater får använda maktmedel bara i finländska gränsbevakningsmäns eller polismäns närvaro.

Grundlagsutskottet såg inte de föreslagna bestämmelserna om gränsinsatsenheternas befogenheter som konstitutionellt problematiska. Utskottet påpekade ändå att en annan stats tjänstemän som lämnar bistånd måste få relevant introduktion i bland annat den gällande nationella lagstiftningen om befogenheter.

Förvaltningsutskottet påpekar utifrån inkommen utredning att de tjänstemän som deltar i gränsinsatser i andra medlemsstater kommer att få en ingående introduktion i de gällande befogenhetsreglerna i värdlandet. Insatsplanerna kommer att utarbetas av Frontex och värdlandet i samverkan, och de kommer att innefatta ett avsnitt om befogenheter. Dessutom kommer tjänstemännen när insatser inleds att ges tillfälle att delta i en introduktion i de relevanta nationella befogenhetsbestämmelserna. Befogenhetsfrågorna kommer att repeteras i början av varje arbetsskift.

DETALJMOTIVERING

2. Lag om ändring av gränsbevakningslagen

15 a §. Assistans från Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån. Riksdagen har nyligen godkänt ett lagförslag om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd i proposition RP 72/2016 rd. Utskottet poängterade i betänkande FvUB 9/2017 rd att i alla situationer där internationellt bistånd lämnas eller begärs måste det stå klart hur beslutet om biståndet ska fattas. Särskilt viktigt är det i sådana fall som kräver snabba beslut eller som berör flera sektorer.

Till den del beslutsfattandet hör till de högsta statsorganen regleras frågan om hur internationellt bistånd begärs i den lagen. I sitt utlåtande om den nu aktuella propositionen konstaterade grundlagsutskottet (GrUU 23/2017 rd) att lagförslaget om ändring av gränsbevakningslagen måste kompletteras med en hänvisningsbestämmelse om hur procedurbestämmelserna i lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd förhåller sig till den nu aktuella lagen, så att det av bestämmelserna framgår så tydligt som möjligt vilket beslutsförfarande som ska tillämpas i varje specifik situation.

Betänkande FvUB 13/2017 rd

Utifrån inhämtad utredning påpekar förvaltningsutskottet att lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd är tillämplig på 15 a § 1 mom. och 15 b § 2 mom. i gränsbevakningslagen. Däremot gäller 15 a § 2 mom. verkställande av rådets beslut och 15 b § 1 mom. verkställande av artikel 20 i EU-förordningen om gräns- och kustbevakning på ett sätt som inte hör till den nämnda lagens tillämpningsområde.

Utskottet föreslår att 15 a § kompletteras med ett nytt 3 mom. med bestämmelser om att lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd har företräde framför bestämmelsen i 1 mom. Det innebär att 1 mom. ska tillämpas om inte något annat följer av lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd.

15 b §. Deltagande i Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns verksamhet samt lämnande av och begäran om tekniskt eller operativt bistånd. Utskottet föreslår i linje med motiveringen till 15 a § ovan att 15 b § kompletteras med ett nytt 4 mom. med bestämmelser om att lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd har företräde framför bestämmelsen i 2 mom.

15 d §. Begäran om och lämnande av gränssäkerhetsbistånd. (Ny) Regeringen föreslår inga ändringar i paragrafen. Den har fogats till gränsbevakningslagen genom ett lagförslag i proposition RP 107/2016 rd. Riksdagen har antagit lagen (RSv 55/2017 rd), men den har ännu inte trätt i kraft. Paragrafen behöver ändras så att dess hänvisningar till förordningen om inrättande av en gränsförvaltningsbyrå i 1 och 2 mom. i stället gäller gräns- och kustbevakningsförordningen.

Ingressen. Också ingressen till lagförslaget behöver ändras till följande av den ändring som utskottet föreslår i 15 d §.

4. Lag om ändring av 9 kap. i polislagen

9 i § (9 a). Deltagande i Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns verksamhet Utskottet påpekar att 9 kap. i polislagen genom ett lagförslag i proposition RP 107/2016 rd kompletterats med nya 9 a—9 g §. Det innebär att de nya paragrafer som nu fogas till polislagens 9 kap. bör numreras 9 i och 9 j §.

Lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) tillämpas enligt dess 1 § 1 mom. bland annat på personer som deltar i verksamhet som bedrivs av Frontex i egenskap av nationell expert, medlem i en europeisk gränskontrollenhet eller i övrigt som utsänd gränsbevakare hos Frontex. Det är meningen att lagen också ska tillämpas på gränsbevakningsmän som deltar i gränssäkerhetsbistånd i en annan EU-medlemsstat och på polismän som deltar i Prümsamarbetet, Atlassarbetet och annat internationellt bistånd. En bestämmelse om detta fogades till 35 h § i gränsbevakningslagen och till 9 kap. 9 g § i polislagen när proposition RP 107/2016 rd behandlades (FvUB 9/2017 rd, RSv 55/2017 rd). Förvaltningsutskottet föreslår att motsvarande bestämmelse också fogas till polislagens 9 kap. 9 i § 4 mom. Enligt den föreslagna kompletteringen ska lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag tillämpas på polismän som deltar i uppdrag enligt gräns- och kustbevakningsförordningen.

Betänkande FvUB 13/2017 rd

Utskottet föreslår också att ordalydelsen i 5 mom. i samma paragraf ändras i överensstämmelse med det sätt att hänvisa som godkändes utifrån dess betänkande FvUB 9/2017 rd (t.ex. polislagens 9 kap. 9 a § 5 mom.)

9 j § (9 b). Befogenheter för främmande staters tjänstemän vid Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns återvändandeuppdrag. Utskottet hänvisar till sina motiv till 9 i § ovan och föreslår att paragrafnumret ändras till 9 j § i enlighet med tidigare ändringar av 9 kap. i polislagen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1, 3 och 5 i proposition RP 40/2017 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 2 och 4 i proposition RP 40/2017 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005) 25 e, 25 f, 26 a och 27 §, 28 § 1 mom. 10 punkten samt 35 och 35 a §, sådana de lyder, 25 e, 25 f, 26 a och 27 § och 28 § 1 mom. 10 punkten i lag 1229/2013, 35 § delvis ändrad i lag 477/2010 och 35 a § i lagarna 477/2010 och 1229/2013, och

fogas till 25 §, sådan den lyder i lag 1229/2013, ett nytt 4 mom. och till 28 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1229/2013, en ny 11 punkt som följer:

Betänkande FvUB 13/2017 rd

25 §

Utbildning och undervisning vid Gräns- och sjöbevakningsskolan

Gräns- och sjöbevakningsskolans undervisning är offentlig, om inte något annat följer av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Gräns- och sjöbevakningsskolan kan även begränsa tillträdet till undervisningen för att garantera tjänstgöringssäkerheten eller på grund av begränsade undervisningslokaler eller av någon annan motsvarande grundad anledning.

25 e §

Studerandes användning av uniform

De som utbildas för en militär tjänst vid Gränsbevakningsväsendet ska använda Gränsbevakningsväsendets uniform enligt 23 § när de deltar i utbildningen.

25 f §

En studerandes skyldighet i fråga om uppträdande

På skyldigheten i fråga om uppträdande för dem som utbildas för en militär tjänst vid Gränsbevakningsväsendet tillämpas vad som föreskrivs i 20 § och vad som utfärdas genom ett reglemente vilket utfärdas som militärt kommandomål i enlighet med 57 § i värnpliktslagen.

26 a §

Deltagande i annan utbildning

En tjänsteman vid Gränsbevakningsväsendet kan förordnas att delta i undervisning vid Gräns- och sjöbevakningsskolan. En tjänstemans studier vid Gräns- och sjöbevakningsskolan genomförs som tjänsteuppdrag. Gräns- och sjöbevakningsskolan beslutar om rätten att delta i undervisningen.

27 §

Tjänstgöringsförbindelse

För att få delta i sådan minst två månaders utbildning till vilken man godkänns på basis av Gräns- och sjöbevakningsskolans urvalsprov förutsätts att den studerande i början av studierna ger en skriftlig förbindelse att han eller hon kommer att tjänstgöra vid Gränsbevakningsväsendet under en minimitid på högst två år räknat från den dag studierna avslutas (*tjänstgöringsförbindelse*).

De som utbildas eller hör till personal som flyger luftfartyg vid Gränsbevakningsväsendet ska om så krävs ge en tjänstgöringsförbindelse för högst 14 år. Bestämmelser om den tjänstgörings-

Betänkande FvUB 13/2017 rd

förbindelse som gäller i fråga om utbildningsprogrammet för officerare finns i 29 § i lagen om Försvarshögskolan.

Om en studerande på grundkursen för gränsbevakare eller den som utbildas till flygande personal avbryter sina studier, vägrar ta emot en tjänst vid Gränsbevakningsväsendet eller hans eller hennes studier avbryts av någon av personen själv beroende annan orsak än sjukdom eller avsaknad av flygaregenskaper, ska han eller hon i ersättning till staten betala ett belopp som beror på examens art eller utbildningens innehåll och som uppgår till högst hälften av de kostnader som utbildningen orsakat staten. Beslut om uttagande av ersättning fattas av Gräns- och sjöbevakningsskolan.

Bestämmelserna i 3 mom. gäller också situationer där en tjänsteman vid Gränsbevakningsväsendet under den tid tjänstgöringsförbindelsen gäller säger upp sig, tar emot en tjänst som avses i 65 § i statstjänstemannalagen eller sägs upp av någon av personen själv beroende annan orsak än sjukdom eller där hans eller hennes tjänsteförhållande hävs. Beslut om uttagande av ersättning fattas av förvaltningsenheten.

Ersättningen är direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivning av ersättning finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Närmare bestämmelser om bestämmande av ersättning enligt 3 och 4 mom. utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

28 §

Förlust av studierätt

Gräns- och sjöbevakningsskolan kan återkalla rätten för en studerande att delta i utbildningen och undervisningen, om den studerande

10) inte har slutfört sina studier inom den i 25 a § 3 mom. eller undervisningsplanen angivna maximitiden och Gräns- och sjöbevakningsskolan inte beviljar tilläggstid av särskilda skäl för att slutföra studierna,

11) skriftligen meddelar att han eller hon avslutar sina studier.

35 §

Avgångsålder

Avgångsåldern i en militär tjänst vid Gränsbevakningsväsendet är enligt födelseår

1) när det gäller chefen för Gränsbevakningsväsendet

- a) 63 år för den som är född 1954 eller tidigare,
- b) 63 år och 3 månader för den som är född 1955,
- c) 63 år och 6 månader för den som är född 1956,
- d) 63 år och 9 månader för den som är född 1957,
- e) 64 år för den som är född 1958,
- f) 64 år och 3 månader för den som är född 1959,
- g) 64 år och 6 månader för den som är född 1960,
- h) 64 år och 9 månader för den som är född 1961,

Betänkande FvUB 13/2017 rd

i) 65 år för den som är född något av åren 1962–1964,
2) när det gäller biträdande chefen för Gränsbevakningsväsendet, general, amiral, överste och kommodor

- a) 60 år för den som är född 1957 eller tidigare,
- b) 60 år och 3 månader för den som är född 1958,
- c) 60 år och 6 månader för den som är född 1959,
- d) 60 år och 9 månader för den som är född 1960,
- e) 61 år för den som är född 1961,
- f) 61 år och 3 månader för den som är född 1962,
- g) 61 år och 6 månader för den som är född 1963,
- h) 61 år och 9 månader för den som är född 1964,
- i) 62 år för den som är född något av åren 1965–1967,

3) när det gäller andra officerare än de som avses i 1 eller 2 punkten samt för specialofficerare, institutofficerare, gränsbevakare och sjöbevakare

- a) 55 år för den som är född 1962 eller tidigare,
- b) 55 år och 3 månader för den som är född 1963,
- c) 55 år och 6 månader för den som är född 1964,
- d) 55 år och 9 månader för den som är född 1965,
- e) 56 år för den som är född 1966,
- f) 56 år och 3 månader för den som är född 1967,
- g) 56 år och 6 månader för den som är född 1968,
- h) 56 år och 9 månader för den som är född 1969,
- i) 57 år för den som är född något av åren 1970–1972,

Avgångsåldern när det gäller specialofficerare, yngre officerare, stabsofficerare och institutofficerare som tjänstgör i uppgifter som förutsätter flygarutbildning är med avvikelse från 1 mom.

a) 50 år för den som är född 1967 eller tidigare, dock 55 år i generals- och överstetjänster i en uppgift som förutsätter flygarutbildning,

b) 50 år och 3 månader för den som är född 1968, dock 55 år och 3 månader i generals- och överstetjänster i en uppgift som förutsätter flygarutbildning,

c) 50 år och 6 månader för den som är född 1969, dock 55 år och 6 månader i generals- och överstetjänster i en uppgift som förutsätter flygarutbildning,

d) 50 år och 9 månader för den som är född 1970, dock 55 år och 9 månader i generals- och överstetjänster i en uppgift som förutsätter flygarutbildning,

e) 51 år för den som är född 1971, dock 56 år i generals- och överstetjänster i en uppgift som förutsätter flygarutbildning,

f) 51 år och 3 månader för den som är född 1972, dock 56 år och 3 månader i generals- och överstetjänster i en uppgift som förutsätter flygarutbildning,

g) 51 år och 6 månader för den som är född 1973, dock 56 år och 6 månader i generals- och överstetjänster i en uppgift som förutsätter flygarutbildning,

h) 51 år och 9 månader för den som är född 1974, dock 56 år och 9 månader i generals- och överstetjänster i en uppgift som förutsätter flygarutbildning,

i) 52 år för den som är född något av åren 1975–1977, dock 57 år i generals- och överstetjänster i en uppgift som förutsätter flygarutbildning.

Avgångsåldern när det gäller en chef för Gränsbevakningsväsendet som är född 1965 eller senare, en biträdande chef för Gränsbevakningsväsendet, general, amiral, överste och kommodor som är född 1968 eller senare, en tjänsteman som är född 1973 eller senare och som tjänstgör i nå-

Betänkande FvUB 13/2017 rd

gon annan militär tjänst, en tjänsteman som är född 1973 eller senare och som tjänstgör i en generals- eller överstetjänst i en uppgift som förutsätter flygarutbildning och en annan tjänsteman som är född 1978 eller senare och som tjänstgör i en uppgift som förutsätter flygarutbildning fastställs genom förordning av inrikesministeriet. Avgångsåldern fastställs genom en förordning av inrikesministeriet som utfärdas för det år då en tjänsteman som tjänstgör i tjänsten som chef för Gränsbevakningsväsendet fyller 62 år, en tjänsteman som tjänstgör i en tjänst som biträdande chef för Gränsbevakningsväsendet, general, amiral, överste och kommodor fyller 59 år, en tjänsteman som tjänstgör i en annan militär tjänst eller i en generals- eller överstetjänst i en uppgift som förutsätter flygarutbildning fyller 54 år och en annan tjänsteman som tjänstgör i en uppgift som förutsätter flygarutbildning fyller 49 år. För en tjänsteman som tjänstgör i en militär tjänst ändras avgångsåldern från och med avgångsåldrarna 57–65 år, för en tjänsteman i en generals- eller överstetjänst i en uppgift som förutsätter flygarutbildning från och med avgångsåldern 57 år och för en annan tjänsteman som tjänstgör i en uppgift som förutsätter flygarutbildning från och med avgångsåldern 52 år med lika många månader som den lägsta åldern för ålderspension ändras enligt 102 § 4 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016).

Bestämmelser om avgångsåldern för tjänstemän som tjänstgör i andra än militära tjänster finns i statstjänstemannalagen.

Trots det som föreskrivs ovan i denna paragraf gäller följande, om inte något annat följer av 6 mom.:

1) för en tjänsteman som den 31 december 1992 eller före det har tjänstgjort i en tjänst som sjöbevakare och som till utgången av 1994 hade till pensionstid hänförlig tjänstgöringstid

- a) minst 16 år är avgångsåldern 53 år,
- b) minst 13 år är avgångsåldern 53 år och 4 månader,
- c) minst 10 år är avgångsåldern 53 år och 8 månader,
- d) minst 7 år är avgångsåldern 54 år,
- e) minst 3 år är avgångsåldern 54 år och 4 månader,

2) för en tjänsteman som den 31 december 1992 eller före det har tjänstgjort i en tjänst som gränsbevakare och som till utgången av 1994 hade till pensionstid hänförlig tjänstgöringstid

- a) minst 16 år är avgångsåldern 50 år,
- b) minst 13 år är avgångsåldern 51 år,
- c) minst 10 år är avgångsåldern 52 år,
- d) minst 7 år är avgångsåldern 53 år,
- e) minst 3 år är avgångsåldern 54 år,

3) för en tjänsteman som den 31 december 1992 eller före det har tjänstgjort i en annan än en militär tjänst och som till utgången av 1994 hade till pensionstid hänförlig tjänstgöringstid

- a) minst 16 år är avgångsåldern 60 år,
- b) minst 13 år är avgångsåldern 61 år,
- c) minst 10 år är avgångsåldern 62 år,
- d) minst 7 år är avgångsåldern 63 år,
- e) minst 3 år är avgångsåldern 64 år.

Avgångsåldern enligt 5 mom. stiger årligen från och med 2018, så att om den uppnås år

- 1) 2018 höjs avgångsåldern med tre månader,
- 2) 2019 höjs avgångsåldern med sex månader,
- 3) 2020 höjs avgångsåldern med nio månader,
- 4) 2021 höjs avgångsåldern med ett år,
- 5) 2022 höjs avgångsåldern med ett år och tre månader,

Betänkande FvUB 13/2017 rd

- 6) 2023 höjs avgångsåldern med ett år och sex månader,
- 7) 2024 höjs avgångsåldern med ett år och nio månader,
- 8) 2025 eller senare höjs avgångsåldern med två år.

I 2 mom. avsedda uppgifter som förutsätter flygarutbildning är uppgiften som ledare för flygverksamhet, utbildningschef vid bevakningsflygdivisionen, chefsflyglärare, chefsteorilärare, flyglärare, chef för flygdivision, biträdande chef för flygdivision, flygsäkerhetschef, flygverksamhetsofficer, testpilot, flyggruppchef, chef för helikoptergrupp, flygofficer, pilotofficer, befälhavare på luftfartyg, styrman på luftfartyg och pilot på luftfartyg.

35 a §

Rätt att kvarstå i tjänst efter avgångsåldern

Chefen för Gränsbevakningsväsendet kan av vägande skäl och med tjänstemannens samtycke besluta att en tjänsteman som utnämnts av någon annan än republikens president får kvarstå i sin tjänst en viss tid efter avgångsåldern, dock högst till utgången av den månad då en tjänsteman född 1957 eller tidigare fyller 68 år, en tjänsteman född något av åren 1958–1961 fyller 69 år och en tjänsteman född senare än det fyller 70 år. En tjänsteman i en militär tjänst kan under ovan nämnda förutsättningar fortsätta högst till utgången av den månad då han eller hon uppnår den avgångsålder som bestäms i enlighet med 35 §.

Beslutet om rätt för en tjänsteman att kvarstå i tjänsten eller ett tjänsteförhållande för viss tid ska fattas innan tjänstemannen uppnår avgångsåldern. Ett tjänsteförhållande upphör utan uppsägning, när den i 1 mom. avsedda tiden löper ut.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av gränsbevakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gränsbevakningslagen (578/2005) 3 § 1 mom., 15 a och 15 b §, rubriken för 15 c §, 15 c § 1 mom., 15 d § och 35 a §, sådana de lyder, 3 § 1 mom. samt 15 a och 15 b § i lag 749/2014, rubriken för 15 c §, 15 c § 1 mom. och 15 d § i lag (/) och 35 a § i lag 478/2010, som följer:

Betänkande FvUB 13/2017 rd

3 §

Gränsbevakningsväsendets uppgifter

Gränsbevakningsväsendets uppgift är att upprätthålla gränssäkerheten. Gränsbevakningsväsendet samarbetar med andra myndigheter samt med organisationer och invånare för att upprätthålla gränssäkerheten. Gränsbevakningsväsendet ansvarar för samarbetet med Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och sköter det internationella samarbete som Gränsbevakningsväsendets uppgifter omfattar.

15 a §

Assistans från Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån

Statsrådets allmänna sammanträde fattar beslut om framställning av begäran till Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån om en snabb gränsinsats som avses i artikel 15.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1624 om en europeisk gräns- och kustbevakning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 och upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 863/2007, rådets förordning (EG) nr 2007/2004 och rådets beslut 2005/267/EG (gräns- och kustbevakningsförordningen). Om ett hot som riktas mot den allmänna ordningen, den inre säkerheten eller folkhälsan emellertid ovillkorligen förutsätter att begäran framställs utan dröjsmål, får begäran framställas av inrikesministern innan frågan avgörs av statsrådets allmänna sammanträde.

Statsrådets allmänna sammanträde fattar beslut om åtgärder när Finland tar emot bistånd som avses i artikel 19 i gräns- och kustbevakningsförordningen i en situation som kräver brådskande insatser vid den yttre gränsen.

Bestämmelserna om beslutsfattande i 1 mom. tillämpas om inte något annat följer av lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd (/).

15 b §

Deltagande i Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns verksamhet samt lämnande av och begäran om tekniskt eller operativt bistånd

Beslut om att enligt artikel 17.9 i gräns- och kustbevakningsförordningen till Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån ställa gränsbevakningsmän till förfogande för en snabb gränsinsats fattas av chefen för Gränsbevakningsväsendet inom gränserna för Finlands kvot, som fastställs i gräns- och kustbevakningsförordningen.

Gränsbevakningsväsendet beslutar om sitt deltagande i Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns andra insatser och övriga verksamhet samt inom sitt ansvarsområde om lämnande av eller begäran om i gräns- och kustbevakningsförordningen avsett tekniskt eller operativt bistånd.

Staben för gränsbevakningsväsendet är den nationella kontaktpunkt som avses i artikel 23 i gräns- och kustbevakningsförordningen.

Bestämmelserna om beslutsfattande i 2 mom. tillämpas om inte något annat följer av lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd.

Betänkande FvUB 13/2017 rd

15 c §

Gränsbevakningsväsendets deltagande i internationella uppdrag

Gränsbevakningsväsendet beslutar om sitt deltagande i andra än i 15 b § avsedda internationella uppdrag.

15 d § (Ny)

Begäran om och lämnande av gränssäkerhetsbistånd

Gränsbevakningsväsendet är ansvarig myndighet när Finland tar emot bistånd för att upprätthålla gränssäkerheten (*gränssäkerhetsbistånd*) som en del av genomförandet av artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen eller artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt i en situation där åtgärder enligt **gräns- och kustbevakningsförordningen** inte blir tillämpliga.

Gränsbevakningsväsendet kan lämna gränssäkerhetsbistånd till en medlemsstat i Europeiska unionen som en del av genomförandet av artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen eller artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt i en situation där åtgärder enligt **gräns- och kustbevakningsförordningen** inte blir tillämpliga.

Bestämmelser om beslutsfattandet vid begäran om och lämnande av gränssäkerhetsbistånd finns i lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd.

35 a §

Befogenheter för tjänstemän som i Finland deltar i insatser och pilotprojekt som samordnas av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån samt tjänstemännens rätt att använda maktmedel

De som hör till en snabb gränsinsatsenhet som är utplacerad i Finland på Finlands begäran eller med stöd av artikel 19 i gräns- och kustbevakningsförordningen och gästande tjänstemän som deltar i gemensamma insatser och pilotprojekt i Finland har när de följer anvisningar av en behörig finsk tjänsteman samma befogenheter att utföra uppgifter enligt kodexen om Schengen-gränserna som gränsbevakningsmännen har enligt denna lag med undantag för beslut enligt artikel 14 att neka inresa. De ovan avsedda tjänstemännen har även rätt att använda maktmedel enligt 35 § 1 mom. i en behörig finsk tjänstemans närvaro, om deras hemmedlemsstat har gett sitt samtycke och rätten inte har begränsats i den operativa plan som avses i artikel 16 i gräns- och kustbevakningsförordningen eller i de anvisningar enligt artikel 21 i gräns- och kustbevakningsförordningen som Finland har meddelat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande FvUB 13/2017 rd

3.

Lag

om ändring av 39 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005) 39 § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag 1182/2013, som följer:

39 §

Annat utlämnande av uppgifter till utlandet

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter ur sina personregister med hjälp av teknisk anslutning eller som en datamängd till

3) Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån på det sätt som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1624 om en europeisk gräns- och kustbevakning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 och upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 863/2007, rådets förordning (EG) nr 2007/2004 och rådets beslut 2005/267/EG, till de tjänstemän i en medlemsstat som deltar i sådana av byrån samordnade gemensamma insatser och pilotprojekt i Finland som avses i den förordningen samt till en sambandsman som avses i artikel 12 i den förordningen,

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 9 kap. i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 9 kap. i polislagen (872/2011) nya 9 i och 9 j § som följer:

Betänkande FvUB 13/2017 rd

9 kap.

Särskilda bestämmelser

9 i §

Deltagande i Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns verksamhet

Polisstyrelsen beslutar om

1) ställande av polismän till Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns förfogande som sådana eskortörer vid återvändande med tvång som avses i artikel 30.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1624 om en europeisk gräns- och kustbevakning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 och upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 863/2007, rådets förordning (EG) nr 2007/2004 och rådets beslut 2005/267/EG (*gräns- och kustbevakningsförordningen*),

2) att till Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån framställa en begäran enligt artikel 30.4 i gräns- och kustbevakningsförordningen om att i Finland till förfogande få eskortörer vid återvändande med tvång,

3) att sända ut polismän till Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns insatser och övriga verksamhet.

Inrikesministeriet beslutar om att till Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån framställa en begäran om att i Finland inleda en återvändandeintervention som avses i artikel 33.1 och en snabb återvändandeintervention som avses i artikel 33.2 i gräns- och kustbevakningsförordningen.

Polisstyrelsen ska utan dröjsmål underrätta inrikesministeriet om en begäran och utsändning av polismän som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten. I en exceptionell situation kan inrikesministeriet besluta att dra tillbaka en begäran som framställts eller avsluta samarbete som inletts av Polisstyrelsen.

När en polisman utför ett i gräns- och kustbevakningsförordningen avsett uppdrag, ska på polismannens befogenheter tillämpas de bestämmelser som gäller för tjänsteuppdrag som utförs i Finland, om inte något annat följer av gräns- och kustbevakningsförordningen. På en polisman som deltar i uppdrag enligt gräns- och kustbevakningsförordningen tillämpas lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag.

Utöver vad Vad som föreskrivs om beslutsfattandet i 1 och 2 mom. finns det bestämmelser om beslutsfattandet vid begäran om internationellt bistånd i tillämpas om inte annat följer av lagen om beslutsfattandet vid lämnande av och begäran om internationellt bistånd (+).

9 j §

Befogenheter för främmande staters tjänstemän vid Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns återvändandeuppdrag

När en främmande stats behöriga tjänsteman deltar i Finland i verksamhet som avses i artikel 30.1 och 30.3 samt artikel 33.1 och 33.2 i gräns- och kustbevakningsförordningen, har tjänstemannen rätt att enligt anvisningar från en finsk polisman utöva en polismans sådana befogenheter som en finsk polisman med stöd av sina befogenheter anvisar tjänstemannen. En främmande

Betänkande FvUB 13/2017 rd

stats behöriga tjänsteman har rätt att under en finsk polisman uppsikt använda sådana maktmedel som polismanen med stöd av sina befogenheter anvisar tjänstemannen.

En främmande stats behöriga tjänsteman som deltar i verksamhet som avses i 1 mom. har med den utsändande statens samtycke rätt att bära vapen, ammunition och annan utrustning.

En behörig tjänsteman från en främmande stat har rätt att använda ett maktmedelsredskap endast om en finsk polisman inom ramen för sina befogenheter bemyndigar den behöriga tjänstemannen till det i ett enskilt fall, om inte något annat följer av artikel 40 i gräns- och kustbevakningsförordningen.

På främmande staters behöriga tjänstemän som med bemyndigande av en finsk tjänsteman använder maktmedel eller tar till nödvärn tillämpas 2 kap.17 § 1 och 2 mom. Bestämmelser om excess vid användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen. Bestämmelser om excess i nödvärn finns i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i strafflagen.

Vad som i 1 och 3 mom. föreskrivs om en finsk polisman tillämpas också på en finsk gränsbevakningsman.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 17 § i skjutvapenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skjutvapenlagen (1/1998) 17 § 1 mom. 13 punkten, sådan den lyder i lag 689/2013, som följer:

17 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag gäller inte

13) överföring till eller från Finland och innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som innehas av sådana tjänstemän från Europeiska unionens medlemsstater som är verksamma på finskt territorium och som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1624 om en europeisk gräns- och kustbevakning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 och upphävande av Europaparlamentets och

Betänkande FvUB 13/2017 rd

rådets förordning (EG) nr 863/2007, rådets förordning (EG) nr 2007/2004 och rådets beslut 2005/267/EG,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 16.6.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juho Eerola saf
vice ordförande Timo V. Korhonen cent
medlem Mika Kari sd
medlem Elsi Katainen cent
medlem Kari Kulmala na
medlem Olli-Poika Parviainen gröna
medlem Juha Pylväs cent
medlem Wille Rydman saml
medlem Joonas Räsänen sd
medlem Vesa-Matti Saarakkala na
medlem Matti Semi vänst
medlem Kari Tolvanen saml.

Sekreterare var

plenarråd Henri Helo.